

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم

بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

نویسنده: دمیتری نفیودوف (Dmitry NEFYODOV)

برگردان: ا. م. شیری

۱۱ اکتوبر ۲۰۲۴

بریکس، گامی مطمئن در میان کشورها و قاره‌ها

ایجاد یک دستگاه تسویه حساب مقاوم در برابر تحریم‌های غرب ضرورت فوری زمان است

سرگئی ریابکوف، معاون وزیر امور خارجه روسیه گفت: عدم پای‌بندی به تحریم‌ها علیه کشورهای عضو بریکس یکی از شروط پیوستن به این اتحادیه است. وی در یک کنفرانس مطبوعاتی اختصاصی در خصوص تدارک مقدمات اجلاس آتی انجمن بین دولتی در کازان که با حضور سران بسیاری از کشورها و همچنین آنتونیو گوترش، دبیر کل سازمان ملل متحد در تاریخ ۲۲-۲۴ برگزار خواهد شد، گفت. باید مسیر مستقل را پی گرفت، نقش مهمی در امور بین‌المللی و منطقه‌ای ایفا کرد و با کشورهایی که به تحریم‌های غیرقانونی علیه اعضای گروه بریکس نپیوسته‌اند، روابط حسنه و حسن همجواری برقرار کرد.

گروه بریکس در حال حاضر متشکل از ۱۰ کشور است (روسیه، چین، هند، برزیل، افریقای جنوبی، ایران، مصر، ایتوپی، عربستان سعودی، امارات متحده عربی). ممکن است در آینده قابل پیش‌بینی با چندین ده عضو دیگر تکمیل شود. درخواست‌ها یا تقاضاهای رسمی برای عضویت در این گروه، مثلاً از آذربایجان و ترکیه، تایلند و مالزی، ویتنام و کامبوج، لائوس و سریلانکا، الجزایر و بنگله دیش، مغولستان و ونزوئلا ارسال شده است. این کشورها تا سال ۲۰۲۶ با به بریکس خواهند پیوست و یا به عنوان شرکت‌کنندگان ناظر این گروه خواهند بود. دمیتری پسکوف، دبیر مطبوعاتی رئیس جمهور روسیه، بیشتر در اظهار نظر در مورد گسترش احتمالی بریکس گفت: «بعید است این سازمان بتواند منافع همه کشورهای مایل به عضویت در گروه را به طور کامل برآورده سازد. با وجود این، «بریکس به حفظ رابطه با همه کشورهای ذینفع علاقه‌مند است. برای این منظور، اکنون قالب‌های مختلفی برای حفظ روابط در حال بررسی است. این فرآیندی است که در طول زمان گسترش یافته و ما از چنین علاقه شدیدی استقبال می‌کنیم».

اخيراً از درخواست جمهوری عربی سوریه برای پیوستن به بریکس مطلع شدیم. علاوه بر این، دولت کوبا نیز درخواست رسمی برای پیوستن به بریکس به عنوان یک کشور عضو ارسال کرد. در ۴ اکتوبر، ن. سوفینسکی (N. Sofinsky)، سفیر روسیه در مکسیکو، قالب‌های مختلف برای پیوستن به گروه را مورد توجه قرار داد که علاوه بر عضویت کامل، این شامل وضعیت شریک نیز می‌شود. او گفت: «در اجلاس بریکس که در هفته آخر اکتوبر در کازان برگزار می‌شود، قرار است شرایط و موازین پیوستن به بریکس مورد بررسی قرار گیرد... اگر مکسیکو بخواهد، هیچ مشکلی برای عضویتش وجود نخواهد داشت، بلافاصله بررسی می‌شود... می‌توانم بگویم که روسیه، البته، موافق خواهد بود».

سرگئی ریابکوف با اشاره به این که مسکو همچنین به قصد ترکیه برای پیوستن به بریکس احترام می‌گذارد، افزود: «گسترش این سازمان باید همیشه در جهت تقویت این اتحادیه، افزایش پتانسیل و اقتدار بین‌المللی آن باشد. همه تصمیمات در بریکس با اجماع اتخاذ می‌شود. مشخص است که تحت فشار واشنگتن، بسیاری از طرف‌های مقابل در ترکیه و برخی از کشورهای دیگر مجبور به کاهش جزئی تراکنش‌ها با شرکت‌های روسی، مسدود کردن حساب‌های بانکی، درخواست اطلاعات اضافی، منجر به تأخیر در تراکنش‌ها و غیره می‌شوند».

مشکل، به یک راه حل فوری نیاز دارد. رئیس جمهور روسیه در سخنرانی خود در مجمع اخیر «هفته انرژی روسیه - ۲۰۲۴» گفت: «روسیه به همراه کشورهای بریکس در تلاش است تا مدار پرداخت خود را برای خدمات مستقل تجارت خارجی ایجاد کند. ساختار جدید عدم وابستگی به خدمات سوئیفت را که با تقویت تحریم‌های ضد روسیه غیرقابل استفاده شده و همچنین، تأثیر منفی بر عملیات تجارت خارجی را تا حد زیادی خنثی می‌کند، ممکن می‌سازد». لولا داسیلوا، رئیس جمهور برزیل، در اگست ۲۰۲۳ در اجلاس بریکس در ژوهانسبورگ، پیشنهادی مبنی بر اندیشیدن در مورد تشکیل یک سکوی مالی جایگزین غربی مطرح کرد.

به این یا آن شکل، مسیری که شرکت‌کنندگان بریکس در راستای برابری سیاسی و اقتصادی بین‌المللی و مقابله با استعمار نو غربی دنبال می‌کنند، جذاب است و هیچ جایگزینی برای تعداد زیادی از کشورها ندارد. مجموع سهم کشورهای عضو بریکس در ترکیب فعلی خود در اقتصاد جهان از شاخص «گروه ۷» فراتر رفته است. همانطور که ولادیمیر پوتین چندی پیش اشاره کرد، کل سهم کشورهای بریکس در سال ۱۹۹۲ در تولید ناخالص داخلی جهانی، ۷.۱۶ درصد و در سال ۲۰۲۲ - ۴.۳۱ درصد بوده است. پیش‌بینی می‌شود که تا سال ۲۰۲۸ تقریباً به ۳۴ درصد برسد. در عین حال، سهم «گروه ۷» از تولید ناخالص داخلی جهان در سال ۱۹۹۲ از ۴۵ درصد فراتر رفت، اما در سال ۲۰۲۲ به ۵.۳۰ درصد کاهش یافت و «پیش‌بینی می‌شود تا سال ۲۰۲۸ به ۲.۲۸٪ کاهش یابد».

در عین حال، گذار به ارزهای ملی در تسویه حساب‌های متقابل بین کشورهای بریکس سرعت می‌گیرد. مثلاً، سهم روبل در تسویه حساب‌های متقابل با سایر کشورهای بریکس تا اواسط سال ۲۰۲۴ از ۳۵ درصد فراتر رفت.

گذار به ارزهای ملی این فرصت را فراهم می‌آورد که از کاهش ارزش‌گذاری یا افزایش قیمت برای کالاهای عرضه شده متقابل جلوگیری شود. واقعیت این است که هدف سیاست نرخ ارز ساختار فدرال رزرو امریکا و بانک مرکزی اروپا به طور سنتی بر نرخ مبادله دالر و یورو مبتنی است که در روند صادرات و واردات کالاها و خدمات در تجارت با اعضای بریکس، منحصراً به سود غرب است. بر این اساس، چنین سیاستی اگر به ارزهای «غربی» باشد، به کشورهای «غیر غربی» در تجارت متقابل آسیب می‌رساند و این است دلیل اصلی جست و جوی توجیه اقتصادی برای مکانیسم‌های پرداخت جایگزین.

در عین حال، تبدیل متقابل ارزهای ملی، یعنی تبدیل مستقیم، به عنوان مثال، روبل روسیه به رئال برزیل (و بالعکس) یا راند افریقای جنوبی و رئال برزیل به روبل روسیه («بالعکس»)، بدون پیوند «واسطه» به دالر یا یورو به این ارزها، همچنان مشکل ساز است. بدیهی است که استفاده از این نرخها به تورم قیمت‌های نهائی کالاهائی منجر می‌شود که به صورت متقابل در چارچوب بریکس عرضه می‌شوند.

بر اساس برآوردهای بسیاری از کارشناسان (سال ۲۰۲۳)، مجموع زیان اقتصادی کشورهای بریکس در جریان تسویه حساب متقابل آنها به دالر و یورو و در هنگام تبدیل ارز متقابل از طریق این ارزهای غربی سالانه بیش از ۲۰ میلیارد دالر بوده است.

بر این اساس، همانطور که در بالا ذکر شد، تقویت موقعیت‌های مالی و اقتصادی کشورهای عضو گروه، یکی از بخش‌های اولویت‌دار همکاری در بریکس است که مستلزم تشکیل نظام تسویه حساب‌های متقابل آنهاست. به گفته رئیس دولت روسیه، «موضوع ایجاد یک ارز ذخیره مشترک در بریکس – بر اساس سبد ارزهای ملی کشورهای شرکت کننده در دست بررسی است». در این راستا، او افزود: «ما فرصت‌هایی را برای بحث در مورد ایجاد ساختارهای تسویه حساب یکپارچه می‌بینیم. این می‌تواند واحدی برای کشورهای بریکس باشد. نه فقط یک ارز واحد، مانند اتحادیه اروپا، بلکه ابتداء یک واحد حساب غیرنقدی به عنوان جایگزین برای دالر، که در آن می‌توان قیمت کالاهای عرضه شده را بیان کرد». آنتون سیلوانوف، وزیر دارائی روسیه این را به عنوان قطع وابستگی به ارز واحد یا مرکز صادرکننده آن (بانک مرکزی اروپا یا فدرال رزرو امریکا) که مشخص نیست چگونه این اسکناس‌ها را منتشر می‌کند، توضیح می‌دهد.

بر اساس یک نظرسنجی غربی، در اوایل ماه اگست، «تعدادی از کارشناسان و محققان سیاست اذعان کردند که توسعه پلتفرم پرداخت بریکس به مرحله پیشرفته‌ای رسیده است و اگر طبق برنامه‌ریزی شده ادامه یابد، تأثیر خیرمکننده‌ای در سراسر جهان خواهد داشت». قابل توجه این است که اعضای بریکس با خرید فلزات گرانبها، طلا و سایر مواد خام با ارزش در ازای آن، از شر اوراق قرضه فدرال رزرو و سایر اوراق بهاداری که در آینده ارزشی نخواهند داشت، خلاص می‌شوند. به این ترتیب، میلیاردها دالر چاپ شده اما خالی از محتوای واقعی به امریکا بازگردانده می‌شود که خود این هم به افزایش شدید تورم و از دست دادن موقعیت دالر به عنوان ارز اصلی جهان منجر می‌شود.

برای ترویج سرمایه‌گذاری‌های مشترک، بانک توسعه جدید بریکس ده سال پیش، با سرمایه مجاز حدود ۱۲۰ میلیارد دالر، در شانگهای تأسیس شد. این بانک تا به امروز، بیش از ۹۰ پروژه را در زمینه‌های حمل و نقل، تأمین آب، انرژی پاک، زیرساخت‌های اجتماعی و ساخت و ساز شهری به ارزش بیش از ۳۳ میلیارد دالر در کشورهای عضو بریکس تأمین مالی کرده است. در روسیه، بانک توسعه جدید بریکس در تأمین مالی ۱۸ پروژه و برنامه زیرساختی به ارزش کل ۴ میلیارد دالر مشارکت داشته است. «توسعه بنادر بحری و نوسازی ناوگان به منظور افزایش حجم حمل و نقل کالا، تجارت و حمل و نقل مسافر؛ ساخت ۵۰۰ کیلومتر جاده عوارضی؛ نوسازی تأسیسات آبرسانی و تصفیه فاضلاب شهری» بزرگترین پروژه‌ها بودند. در سال ۲۰۲۳، به دلیل تحریم‌های غرب، بانک توسعه جدید بریکس از تأمین مالی در فدراسیون روسیه خودداری کرد، اما در حال حاضر، طبق اطلاعات موجود، گزینه‌هایی برای مشارکت بیشتر این بانک در پروژه‌های سرمایه‌گذاری در فدراسیون روسیه بدون در نظر گرفتن تأثیر ضدروسی تحریم‌های غرب در حال نهائی شدن است.

بر اساس بسیاری از برآوردهای کارشناسان، جذابیت و دوام بریکس به میزان قابل توجهی مشروط بر این که نرخ ارز ثابت طراحی شده برای تسریع در ایجاد یک ساختار تسویه واحد به ارزهای ملی کشورهای عضو حفظ شود، افزایش

خواهد یافت. همچنین، به حداقل رساندن، تا لغو تعدادی از اقلام، عوارض صادرات و واردات در تجارت بین اعضای بریکس اهمیت کمی نخواهد داشت. و بالاخره، پروژه‌هائی با هدف صنعتی‌سازی اقتصاد کشورهای بریکس با چشم‌انداز توسعه صادرات، می‌تواند اولویت اصلی در سرمایه‌گذاری‌های مشترک باشد.

نقل از بنیاد فرهنگ ستراتیژیک

۱۹ مهر - میزان ۱۴۰۳